

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 590 שנערך ביום ב'
ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00,
במדרשת "ברינה יקצורו", מיסודו של
מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 477 שנה י' העלון מוקדש לע"נ הרה"ג יעקב אדלשטיין זצ"ל ז' מנחם-אב תש"פ

וְאֶתְחַנֵּן - תוכן ענייני הפרשה

999 פ' 2918

- א. דברי תחינתו של משה רבינו ע"ה להיכנס לארץ (ג, כג-כט).
- ב. אזהרה על שמירת מצוות התורה, והאיסור לגרוע או להוסיף במצוות, שדבר זה גרם לכישלון בפעור (ד, א-ג).
- ג. חיזוק לעסק התורה, שבזה דבקים בה', וזוכים לחכמה נפלאה, ותתפרסם חכמת ישראל בכל העמים (ד, טו-י).
- ד. חובת הזהירות מלהיכשל בעבודה זרה, כדי שלא יגלו לארץ העמים (ד, טז-כח).
- ה. הבטחה שה' ישמור את ישראל בגלות, ויזכו לתשובה (ד, כט-ל).
- ו. אהבת ה' לישראל, במעמד הר סיני, ביציאת מצרים, ובארץ ישראל, לכן תמיד צריך להאמין בה', ולקיים תורתו (ד, לא-מ).
- ז. משה בוחר שלוש ערי מקלט בעבר הירדן המזרחי (ד, מא).
- ח. תיאור מעמד הר סיני ועשרת הדברות (ה, א-ל).
- ט. אזהרה על שמירת המצוות (ו, א-ג).
- י. פרשה ראשונה של קריאת שמע (ו, ד-ט).
- יא. אזהרה על קיום דברי התורה, החיוב לזכור חסדי ה' לישראל, וחיוב חינוך הבנים לתורה (ו, י-כה).
- יב. אזהרה שלא להיטמע ביושבי הארץ (ז, א-ה).
- יג. ה' אוהב את עם ישראל יותר מכל העמים ונותן שכר על המצוות בעולם הזה ובעולם הבא (ז, ו-יא).

"נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי" (מתוך ההפטרה - ישעיה מ, א)

שבת נחמו

מבאר ה"מחזור ויטרי" (תלמיד רש"י): הקדימו הפטרת "נחמו", שבראשונה ה' מנחם את ציון, אך מאחר שהיא עדיין עומדת בחורבנה, התייאשה וחשבה שהיא גם נשכחה "ותאמר ציון עזבני ה', וה' שכחני". אך הקב"ה מבטיח "ואנוכי לא אשכחך". והנה ההפטרה השלישית "עניה סוערה לא נוחמה". והרביעית "אנכי אנכי הוא מנחמכם", למרות ש"אנכי מנחמכם" כתובה בישיעהו לפני "עניה סוערה", נקבעה "עניה" לפני "אנכי" - שאחרי שה' מנחם, לא שייך "לא נוחמה". ויש מבארים את סדר ההפטרות, שהקב"ה אומר לנביאים: "נחמו נחמו עמי". אומרת כנסת ישראל: "ותאמר ציון עזבני ה' - איני מתפייסת מנחמת הנביאים.

חוזרים הנביאים לפני הקב"ה ואומרים: כנסת ישראל ממאנת להתנחם מאתנו.

אומר הקב"ה "אנכי אנכי הוא מנחמכם". על זה משיבה כנסת ישראל: "שוש איש בה" - עתה יש לי לשוב ולשמח, "תגל נפשי באלוקי כי הלבישני בגדי ישע מעיל צדקה יעטני כחתן יכהן פאר וככלה תעדה כליה" - לאחר שתמה האבלות, כנסת ישראל תלבש בגדים מפוארים כחתן יכהן פאר וככלה תעדה כליה, אכ"ר.

בתחילת הפרשה אנו לומדים על כך שמשה רבינו מתפלל 515 תפילות כמנין המילה "ואתחנן".

כתוב הפרשה (ד, מ): "אֲשֶׁר יִיטֵב לְךָ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרָיִךְ..."

לכל אדם מישראל יש חלק לעולם הבא. האם הוא שומר על חלקו ואינו מאבדו? זו כבר שאלה נפרדת. מעבר לכך יש את "בן עולם הבא" הוא בעל דרגה גבוהה יותר, ולא כל אדם זוכה לכך. וישנה דרגה גבוהה עוד יותר, והיא: "מוזמן לחיי העולם הבא". בכמה מקומות מזכירה הגמרא אנשים שזכו לדרגה גבוהה זו, והם היו מוזמנים לחיי העולם הבא.

רבי ברוך רוזנבלום שליט"א סיפר: פעם אחת, כשהגעתי לארצות הברית, שמעתי הסבר עם המחשה על עניין זה.

התפללתי מנחה, ולאחר התפילה התקיים שיעור בעין יעקב. לא הכרתי את מוסר השיעור, ולא הבנתי את תוכן השיעור, מאחר ואני לא יודע אנגלית. שני דברים כן הצלחתי לקלוט מהשיעור: "מוזמן לחיי העולם הבא" וגם "בן עולם הבא".

לאחר שהסתיים השיעור, ניגשתי למישהו שהיה שם, וביקשתי שיספר לי על מה דובר בשיעור. וכך הוא הסביר לי: מי שנכנס לארצות הברית יודע, שיש לעבור דרך משטרת הגבולות. בנמל התעופה בודקים בהקפדה גדולה את כל הניירת של הנוסעים המגיעים מחו"ל, כדי לברר אם הכל תקין. הויזה צריכה להיות תקפה, וגם הדרכון. אבל לא די בזה, במטוס צריך הנוסע למלא טופס מיוחד: איפה תתאכסן בתקופת שהותך? לאיזה צורך הגעת? כמה כסף הבאת? ועד שאלות טורדניות מסוג זה, כאילו לא די ב'טרטורים' שעבר בארץ, עד שקיבל את הויזה...

מיד כשמגיעים, יש חלוקה ברורה: נוסע שיש לו פספורט זר, הולך לצד אחד, ונוסע עם פספורט אמריקאי הולך לצד שני.

שאל הרב: "בשביל מה עושים את החלוקה הזאת? הרי בסוף (כמעט) כולם עוברים את הדלפק ונכנסים לארצות הברית, אם כן מה משנה החלוקה? מדוע מי שבא עם דרכון זר נכנס למקום אחד, ומי שבא עם דרכון מקומי נכנס למקום אחר?"

אמר הרב: "לי היה פעם דרכון זר, והיום יש לי דרכון מקומי, ולכן אני יכול לספר לכם מניסיון אישי: כשאדם בא עם דרכון זר, הפקיד מתחיל 'לטרטר' אותו עם סבב מחודש של שאלות.

כל מה שהוא התייגע וכתב בטפסים - שוב שואלים אותו מחדש, בעל פה: מה אתה מחפש פה? כמה זמן תהיה כאן? ומה תעשה פה? אם נראה לפקיד שהנוסע נראה קצת חשוד, משום מה, הוא מעביר אותו לדרגים גבוהים יותר. אם הכל חלק, ואין שום ספקות ותהיות לגביו - מחתימים לו את הדרכון, ומרשים לו להיכנס פנימה. אדם שיש לו דרכון מקומי, מתקבל מיד על ידי הפקיד בסבר פנים יפות. הפקיד לא חוקר ולא 'חופר'. רק שואל בנימוס ובחיוך: מה שלומך אדוני? איך היה נופש? איפה ביקרת? הוא מחתיים לו את הדרכון בברכת 'ברוך שובך לארצנו', ונותן לו להיכנס. מה ההבדל, הרי שניהם נכנסים? נכון, שניהם נכנסים, אבל תלוי איך נכנסים. האחד עובר דרך חתחתים מייגעת, בליווי פרפורי לב, שמא לא ימצא ראוי לזכות להיכנס. השני נכנס ללא שהיות, וזוכה להארת פנים וליחס מלבב לכל אורך הדרך.

הסביר הרב: "זה ההבדל. כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, כולם יגיעו לשם (למעט אלה שאיבדו את זכותם). השאלה היא איך נכנסים. "אדם רגיל עובר דרך חתחתים וייסורים. הוא מתייסר בגיהנום ובשאר זיכוכים. מי שהוא בן עולם הבא - מקבלים אותו ללא ייסורי גיהנום, ללא עיכובים. מקבלים אותו במאור פנים, שהיה הוא שייך לכאן - הוא בן המקום!"

וזו היא מהות חיינו - לדאוג בכל רגע לחיי העולם הבא!!!

לכשנשכיל, להבין ולשאוף להיות "בן העולם הבא" כך ייטב לנו בעולם הבא. לכן חייב כל אדם ללמוד תורה, לחטוף מצוות, לעשות חסדים ומעשים טובים, וישמע החכם ויוסיף לקח.

"לא תנסו את ה' אלוהיכם..." (ו, טז)

ומפרש הרמב"ן: כאשר נסיתם במסה שלא תאמר אם יש ה' בקרבנו לעשות לנו נסים או שנצליח בהיותנו עובדים לפניו ונשבע לחם ונהיה טובים נשמור תורתו כי הכוונה שם כך היתה שאם יראו שהשם יתן להם מים בנס מאתו ילכו אחריו במדבר ואם לא יעזבוהו ונחשב להם לעון גדול כי אחרי שנתאמת אצלם באותות ובמופתים כי משה נביא השם ודבר ה' בפייה אמת אין ראוי לעשות עוד שום דבר לנסיון, והעושה כן איננו מנסה הנביא רק ה' יתברך הוא מנסה לדעת היד ה' תקצר ולכך אסר לדורות לנסות התורה או הנביאים כי אין ראוי לעבוד השם על דרך הסתפק או שאלת מופת ונסיון כי אין רצון השם לעשות נסים לכל אדם ובכל עת ואין ראוי לעבדו על מנת לקבל פרס... ולכך אמר הכתוב בכאן שמור תשמרו מצותיו ועדותיו שהם הנסים שעשה לכם מכבר להיות לכם לעדות כגון הפסח והמצה והסוכה ותשמרו חקיו אף-על-פי שלא תדעו טעמם כי באמת ייטב לכם בסוף אין צורך לנסיון בתורה ובמצות אחרי שכבר נתאמת אצלכם שהוא מאתו יתברך, עכ"ד.

אך יחד עם דברי הרמב"ן הנחרצים, ישנו דבר שהקב"ה נותן לנו את האפשרות לנסותו כפי שמובא בחז"ל (מסכת תענית ט): מצאו רבי יוחנן לבנו הקטן של ריש לקיש, א"ל: תאמר לי הפסוק שלמדת היום! א"ל: "עשר תעשר". א"ל הינוקא לרבי יוחנן: "ומאי עשר תעשר?" א"ל רבי יוחנן: "עשר בשביל שתתעשר". א"ל: "מנא לך?" א"ל: "לך תנסה". א"ל: "האם מותר לנסות להקב"ה? והכתיב "לא תנסו את ה'!" א"ל: "הכי אמר רבי הושעיא: חוץ מזו, שנאמר 'הביאו את כל המעשר אל בית האוצר... ובחוננו נא בזאת אמר ה' צב-אות אם לא אפתח לכם את ארבות השמים והריקתי לכם ברכה עד בלי די' (מלאכי ג, ט)."

כתב רבנו יונה (שע"ת ש"ג, ל): הוזהרנו, שלא יאמר אדם 'אנסה בעבודת הצדקה היצליח ה' דרכי, ואבחן בכישרון המעשה אם כסף וזהב ירבה לי, והאיש הטוב לא נמצא בו רפיון ידיים, אם עמלו בחכמה ודעת וכשרון המעשה, ולא צלחה דרכו בקניין כספו ובשאר טובת חפצי הגוף. ובספר 'היראה' (אות ריג) כתב: על המעשרות, אל תרפה ידיך מלתת כראוי. כיצד, מכל דבר שמשתכר, הן ללמוד, הן לכתוב, הן לעשות מלאכה, או אף אם מצא מציאה או נתנו לו במתנה, או כל עניין שיבוא כסף או זהב - מהכל יפריש מעשר, כי דבר זה אין לו ערך, כי את אשר אסר הבורא בכל דבר לנסותו, התיר במעשר. מבואר שגם במעשר כספים מותר לנסות את ה'.

וברבנו יונה (אבות פ"ג י"ג) כתב: "מעשרות סייג לעושר" - כפי שאמרו בגמרא (שם) על אותו תינוק שקרא "עשר תעשר" - וביאר רבנו יוחנן: עשר בשביל שתתעשר. א"ל התינוק: וכי מותר לנסות להקב"ה, והא כתיב: "לא תנסו את ה' אלוהיכם", א"ל: הכי אמר רבי הושעיא, חוץ מזו, שנאמר: "הביאו את כל המעשר אל בית האוצר... והריקותי לכם ברכה עד בלי די", ועל זה נאמר "מעשרות סייג לעושר", שהרוצה להעשיר - ייתן מעשרותיו בעין יפה, שלא יאמר 'אלף כורים שיש לי - איך אתן מאה כורים למעשר, והם שווים כמה אלפים', אלא יתנם בעין יפה, כי ה' יתברך נאמן לשלם לו כמה שייתן, ולהכפיל שכרו, והוא אמת גם על פי הניסיון. וענין הצדקה הוא כמעשרות, ובהרבות בצדקה יוסיף עושר על עשרו.

והשל"ה (במגילה פרק נר מצוה) כתב: "יש מפזר ונוסף" (משלי יא כד). ובגמרא (גיטין ז) איתא: אם רואה אדם שמזונותיו מצומצמין, יעשה מהם צדקה. ואמרו בגמרא (כתובות סו): מלח ממון חסר.

והטור (יו"ד ס' רמ"ז) כתב: הדבר בדוק ומנוסה, כי בשביל הצדקה שנותן - לא יחסר לו, אלא אדרבה תוסיף לו עושר וכבוד, כפי שכתוב (דברי הימים ב- לא, ט): "מִהֲחַל הַתְּרוּמָה לְבִיָּא בֵּית ה' אֶכֹּל וְשָׂבֹעַ וְהוֹתֵר עַד לְרֹב כִּי ה' בֵּרַךְ אֶת עַמּוֹ...".

"והיו הדברים האלה... על לבבך ושננתם לבניך" (ו, ו) - הדרך להחדיר דברים בלב השומע

כתב רבנו האלשיך הקדוש אם אדם רוצה ללמד תורה ומוסר לזולת עליו להיות חדור בדברים שהוא אומר ורק אז הם ישיפעו על השני. כמ"ש (מבחר הפנינים שער החכמה, ס' הישר הנקרא לר"ת פ"ג) **דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב.** א"כ זהו ביאור הפסוק "והיו הדברים האלה וגו' על לבבך", כשהיו חדורים בלבך, אזי יתכן "ושננתם לבניך", דהיינו שישפיעו כחץ שנון על בניך ותלמידך (עיין לעיל ד, ט).

הרב יוסף ליס זצ"ל סיפר פעם, שבנו, ככל ילד יהודי טהור, שמע פעמים רבות עד הגיעו לגיל שלוש את המילים הקדושות: "תורה צוה לנו משה מורה קהלת יעקב" (דברים ל, ד). אבל, הם לא שמעו אותו אומר אותן...

באחד הימים הוא עבר עם הילד בשוק "מחנה יהודה" ועמד שם וכול המכריז על מרכולתו: "אבטיח על הסכין, אבטיח אדום, אבטיח אדום על הסכין"! כאשר חזרו הביתה אמר הילד שוב ושוב: "אבטיח אדום, אבטיח על הסכין"!!

שאל הרב ליס: כמה פעמים שמע בני "תורה צוה לנו משה", וכמה פעמים שמע "אבטיח אדום"? כיצד יתכן ש"אבטיח אדום" נקלט במהירות, ו"תורה צוה" לא נקלט כלל? מהו הסוד? וענה: הרוכל צעק מעומק ליבו כי הוא רוצה למכור!!! אם אנו היינו צועקים "תורה צוה לנו משה מורה קהלת יעקב" כמו שהוא צעק "אבטיח אדום" מעומק הלב, אין ספק שהמילים היו חודרות...

ללמדנו, שהדרך בה אנו רוצים להעביר מסר באמונה ובעיקר בחינוך ילדנו היא ע"י מסרים שיוצאים מהלב, רק כך הם יכולים להיספג בלב השומע, וככל שנחזור ונחדיר אמונה ע"י סיפורים לפני השינה לילדנו אז כשיגדל הילד/ה ייבט וילבלב ויהיה חדור אמונה בליבו, על זה נאמר: "הזורעים בדמעה ברינה יקצורו", וישמע החכם ויוסיף לקח.

לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב וכיום הכיפורים

שבהן בנות ישראל יוצאות בכלי לבן שאולים" (שתהיינה נראות שוות). "בת מלך שואלת מבת כהן גדול, בת כהן גדול - מבת סגן, בת סגן - מבת משוח מלחמה, בת משוח מלחמה - מבת כהן הדיוט, וכל ישראל שואלים זה מזה, שלא לבייש מי שאין לו". ומדוע לא מקיימים שמחה זו בזמננו? הרי חז"ל העידו שהוא דומה ליום הכיפורים. וצריך לומר: מאחר ובעוונותינו חרב בית המקדש ובטלה שמחה של מצוה, ונפרצה חומת הטהרה והצניעות, בטלה גם שמחה גדולה וטהורה זו, עד שיבנה בית המקדש, ועכשיו שבית המקדש חרב ובטלה השמחה, אנו מכניסים את השמחה בתורה שבה אנו עוסקים. שמיום שחרב בית המקדש, אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה. ופקודי ה' ישרים משמחי לב - לאחר החורבן כמו לפני החורבן. על-כן בזמן זה מוסיפים עיתים לתורה גם בלילה. אולם מעניין ביאור ה"תפארת ישראל" במשניות: "בחור שא עיניך" - רמז כלפי הקב"ה המכונה בשיר השירים "בחור כארזים", ועליו בקשו שיתן עיניו בכלתו - היא כנסת ישראל, וע"כ אמרו: "שא עיניך וראה מה אתה בורר לך", איה אומה קדושה בעולם כאומה זו, "אל תתן את עיניך בנו", שאף שחטאו לפניך, תן עיניך במשפחה, בניך בני בחוניך - הם בני אברהם יצחק ויעקב. "שקר החן" של שאר האומות - "הבל היופי" - אף כשעושין מצוות, כוונתם רק להחניף לך... אבל אשתך החלשה.. שהיא יראת ה' - היא תתהלל...

ברייתא יקצורו

להפריך את טענותיו. "בעת הוויכוח טען יעקב פראנק ימ"ש, שנגלתה אליו רוח מן השמים ואמרה לו שבזמננו השתנו העיתים ונהפכו כל מצוות התורה, שמה שכתוב שיש חיוב לעשותו, הרי בזמננו הוא אסור, ומה שנאמר כאיסור, בזמננו הוא חיוב לקיימו. שאל אותו רבי יצחק כיצד ביכולתו להוכיח דבריו. השיב לו יעקב פראנק, שיש ביכולתו להוריד מן השמים את אביו ואת אמו (של רבי יצחק, שכבר לא היו בחיים), והמה יגידו לו שיש אמת בדבריו. אמר לו רבי יצחק, שיביא אותם. יעקב פראנק ימ"ש שרק בשפתיו ולפתע נכנסו דמויות דיוקנם של אביו ואמו של רבי יצחק ונגשו אליו ואמרו לו שיעקב פראנק צודק בדבריו, וכי יש להפוך את כל מצוות התורה. אמר להם רבי יצחק: "אם כן, המצוות של כיבוד אב ואם נהפך לאיסור לא תעשה ואסור לי לכבדכם, והאיסור של מכה אביו ואמו הוא מצות עשה וא"כ מוטל עלי להכות אתכם" ... ותוך כדי דיבורו נטל את מקלו והכה את דמויות אביו ואמו, ולפתע ראו על הארץ שוכבים שני פגרי כלבים מתים. או-אז הבינו כולם שכל כוחו של יעקב פראנק ימ"ש הוא מצד הכישוף, ויד הצדיקים היתה על העליונה. כן גזר אז הבישוף על כת הפראנקיסטים, שעליהם ללכת עם פאה אחת וחצי זקן... כי הם אינם יהודים וגם לא נוצרים המאמינים באותו האיש ימ"ש, אלא עם מיוחד ומשונה בפני עצמו. כך יצאו משם אבליים וחפויי ראש, ולבסוף יצאו לגמרי לשמד רח"ל.

על מה נסער גאב"ד ירושלים זצ"ל?

סיפר כ"ק האדמו"ר מטאלנא שליט"א (מלוה מלכה קדושים, תשס"ג קונטרס 'דברות קודש' קדושים תשע"ד): זה עתה שמעתי מאחד מבאי בית גאב"ד עיה"ק ירושלים תובב"א, הגאון הרב ישראל משה דושינסקי זצ"ל, שנסתלק בשנה זו, שפעם בא לביתו מדין תורה במושב בית דין, והיה נסער מאוד ולא מצא לעצמו מנוח, ותחילה סירב להשיב למקורביו על פשר הדבר, ואחר זמן שח בכאב והתרגשות גדולה, שאף שהוא משמש בדיינות שנים רבות, מעולם לא נתקל במעשה נורא כפי שהובא אותו היום לפניו, וכדלהלן.

יהודי אחד מאחינו בית ישראל החרדים לדבר ה', הזמין את אביו לדין תורה, ותבעו על שחילק את הירושה בחייו, ולא נתן לו חלקו המגיעו לפי הבנת הבן, ובתוך כדי הדין ודברים ביניהם, בייש וצעק על אביו באופן מזלזל, וכמה שבועות אחר מאורע חמור זה, לא היה הגאב"ד יכול להניח דעתו מפני אותו מעשה נורא, והיה חוזר ואומר לעצמו בכאב גדול, היאך יכול יהודי ירא שמים המניח תפילין דר"ת, לנהוג באופן כזה שאפילו חיות השדה אין נוהגים כך באביהם.

החזון"א שוחח עם אמו כל יום במשך חצי שעה

סיפר מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצ"ל (גליון 'כאיל תערוג' פרשת ויגש, ש.ז, מכתבי הרה"ג ר' הלל קופרמן שליט"א) שיהודי אחד סיפר לו שמרן ה'חזון איש' זי"ע הלך בשמחת תורה, וכולם הלכו אחריו, וילד אחד שאל את אביו: מדוע כולם הולכים אחריו? וכי הוא לא יודע את הדרך לבד? ה'חזון איש' שמע את דבריו, וקרא לאביו של הילד ואמר לו: "תאמר לבנך, שזה בזכות מצות כיבוד אב ואם שקיימתי!" והוסיף מרן הרב: ש'החזון איש' כיבד מאוד את אמה שלו, ואני זוכר שהיה עולה כל יום! ומשוחח אתה חצי שעה על דא ועל הא, ואפילו לפני סליחות! עכ"ד.

"כִּבֹּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ לְמַעַן יֵאָרִיכוּ יְמֵיךָ וְלְמַעַן יֵיטֵב לָךְ עַל הַאֲדָמָה אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ" (ה, טז)

בחלק זה מובא לפניכם בחשיבות קיום מצות כיבוד אב ואם ושכרה. חז"ל אומרים (קידושין ל:): שלוש שותפים ביצירת האדם; האב, האם והקב"ה שנותן את הנשמה.

מתוך מחשבה עמוקה הדברה החמשיית בעשרת הדברות היא - "כבד את אביך ואת אמך", ומצוה זו היא המקשרת בין חמש הדברות הראשונות - בין אדם למקום (הקב"ה), לבין חמש הדברות האחרונות - בין אדם לחבירו.

רבי יונתן אייבשיץ בספרו 'ערות דבש' (ח"ב, דרוש ב) אמר דברים נפלאים בעניין כיבוד אב ואם: "והנה בכיבוד אב ואם אמרו חז"ל (קידושין לא:): אשרי מי שלא חמאן (שלא ראה את הוריו, מפני שאי אפשר לקיים את כיבודם ככל הצורך, ואדם נענש בגללם), והיינו כי כבר אמרו (שם) כי אי אפשר לקיים מצות כיבוד כראוי, ולא יגיע אדם עד תכליתה בכל דקדוקיה, אמנם אם אין לו אב ואם, והוא מצטער על זה שאין לו אב ואם כדי לקיים מצות כיבוד, א"כ יש לו שכר מה' יתברך כאילו קיימה בתכלית הקיום ותכליתו של המצוה בלי חיסור כלל, לכך אמרו אשרי מי שלא חמאן".

לפי זה מסביר שם ב'ערות דבש' הטעם שדווקא אסתר היה בכוח להכניע את המן, כי הנה כל כוחו של עמלק מזרעו של עֶשָׂו, הוא זכות של מצות כיבוד אב שכיבד לאביו יצחק, שמאוד נהג בו כבוד כנודע (מדרש ילקוט ח"א, רמז קט"ו), וא"כ מי שיבוא לבטל זכותו וכוחו, צריך שתהיה לו גם כן מצוה זו של כיבוד בלי פקפוק, ומי הוא זה גבר שיש בידו מצוה זו בשלימות, ומי הוא שחף מפשע ולא יהיה פוגם בכבוד אביו בכל דהוא, עד שבאה הדסה היא אסתר שאין לה אב ואם כלל, והיא היתה תמיד מצטערת שלא היה סיפוק בידה לקיים מצות כיבוד אב ואם, אם כן יחשב לה לצדקה כאילו קיימה אותה בתכלית השלימות, וא"כ יש בידה גם כן מצות כיבוד לקום נגד זרעו של עשו, ולכך להכניע להמן - בנו של עשו שזכות כבוד אב ואם בידו - הוצרך את אסתר, שהיתה יתומה מאב ואם. ובכן, מסיים רבי יונתן ב'שבט מוסר': "והנה זו תוכחת מגולה בעוונותינו הרבים כפרוץ ישראל בכיבוד אב ואם, אוי לנו, כי בעוונותינו הרבים עולם הפוך, האבות מחנפים לבנים שלא יכעסו עליהם, ובימי פורים אלו, שראוי לנהוג בהם כיבוד למאוד כמ"ש, כי זו היתה ההצלה על ידי אסתר, ונהפך, אם לא ישלחו האבות לבנים מנות כפי הראוי, או שירבה לאחד וימעט לאחד, הלא יכעס על אביו ולא יבוא אליו, או יבוא בפנים זועפות וכדומה, או משבר בית ישראל, הלא הוקש כבודם לכבוד המקום, ואיך יפגעו בשביל העדר קצת ממנו".

וב'ערות דבש' (שם, דרוש יב) כתב רבי יונתן אייבשיץ: "זהו בעוונותינו הרבים חטא גדול לזמנים שאין נוהגים כלל כבוד באחיהם הגדולים, קטן קופץ בראש ואין כאן כבוד כלל, ומכוח זה בטל גם כן בעוונותינו הרבים כיבוד אב ואם".

לפתע שכבו על הארץ שני פגרי כלבים מתים

אמר האדמו"ר מצאנז זי"ע (שפע חיים, ויקרא, תשד"ם) בספר 'כוח שור' מובא (הקדמה לסימן לא) מעשה נורא מהוויכוח שהיה להמחבר הגה"ק רבי יצחק שור זי"ע עם יעקב פראנק ימ"ש, שנערך בפקודת הבישוף, וכידוע השתתפו בו ה'בעל שם טוב' הקדוש ועוד גדולי ישראל, כשבימי הוויכוח הללו גזרו תענית אצל בני ישראל, כדי שיצליחו גדולי ישראל

דקות ארוכות עמד ובחן את ההרס הרב שגרם הפגז, והבין כי לו היה ממחר לדרכו ולא נותר בבית אמו כבקשתה - היתה גופתו פזורה בין חלקי הרסיסים רח"ל.

באותן שניות גורליות בהן קיבל את ההחלטה הנכונה, עשה הפגז את דרכו הישר אל המקום אליו היו מועדות רגליו, ולו היה יוצא את דלת הבית - כי אז מי יודע אם היה ניתן עוד להצילו...

את סיפור נס הצלתו האישי, היה רבי משה מרבה לספר לתלמידיו, למען יִדְעוּ ויבינו עד כמה גדול כוחו של כיבוד ההורים, המצוה שהגנה עליו והצילה את חייו.

תלמידו, הרה"ג רבי ישראל חיים אושרי שליט"א ששמע ממנו את הדברים לאשורם, סיפר את הסיפור בשמו למען נדע ונשכיל: נכון, כולנו עסוקים, טרודים במגוון משימות, לחלקנו יש כבר משפחות ברוכות, ואיש-איש שקוע במעשיו ובמשימותיו.

למרות כל זאת, חשוב לזכור את הזכות והחובה לעלות לביקור בבית ההורים, גם אם זה לוקח זמן, גם אם זה דורש מאמץ, למרות שזה נוטל נתח מסדר היום שלנו.

ביקור בבית ההורים, הוא שעת פז (-ואולי פגז) של הוקרה נלבבת, על השעות, הימים והלילות שהקדישו לנו הורינו מהרגע שנולדנו ועד לרגע הנוכחי.

ואם אנו נורא עסוקים - נראה לנגד עינינו את תמונתו של רבי משה רץ בין הפצצות והפגזים לבקר את אמו במסירות נפש, ודווקא הזכות הזו היא שעמדה לו והגנה על חייו!

[הרה"ג ר' אשר קובלסקי שליט"א - 'אור דוד']

"כִּפַּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ לְמַעַן יֵאָרִיכוּ יְמֵיךָ וְלְמַעַן יֵיטֵב לְךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ" (ה, טז)

היה זה בשנת תש"ח, בעיצומם של ימי המלחמות והקרבות בין היהודים לישמעאלים בארץ. כראש ישיבת בעלזא בירושלים, כיהן באותה עת הגאון רבי משה שובקס זצ"ל. הוא היה דמות מופת של התמדת התורה ועמלה ביגיעה, לוח הזמנים שלו היה מוקפד וגדוש בסדרי לימוד, ולצידם היה סעיף אחד בסדר יומו, עליו שמר מכל משמר: מדי ערב, בקיץ כבחורף, בזמני עומס כבזמני שגרה, בתחילת שנה כבסופה - היה רבי משה עולה לבקר בבית אמו המבוגרת. היה משאיר מאחוריו את הישיבה הקדושה ועיסוקיו החשובים בה, ועולה לבית אמו לביקור יומי קבוע, להרנין את ליבה ולשמח את נפשה.

בעד כל הון שבעולם לא ויתר על ביקורו זה, עבור כל מטרה חשובה לא ביטל את הביקור היומי. אחת היא לו - ביקור מדי ערב אצל אמו, זה הכי חשוב!...

גם בימי המלחמה הנוראיים שעברו על ירושלים הנצורה, גם כשפגזים התעופפו מכל עבר ואנשים מיעטו לבקר בחוצות, לא נסוג רבי משה ממנהגו זה. פגזים שרקו סביבו בעוז, פצצות נפלו ברחובות בהם עבר בדרכו, אך דבר לא הניא אותו מכיבוד אמו בביקורו היומי במעונה. מידי יום ביומו, למרות הסכנה והחרדה, הוסיף לצאת ולבקר בבית אמו, בכל מחיר שבעולם!

באחד הימים בעיצומה של המלחמה, שהה רבי משה בבית אמו כדרכו, וכשביקש לצאת - קירב את אוזנו לחלון הבית לוודא שאינו שומע קול שריקת פגז. כשחש שהמצב שליו ורגוע, קם לצאת מן הבית, ואז שאלה אותו אמו: "לאן אתה ממחר היום, בני יקירי? הרי עוד לא טעמת מהעוגות הטעימות שהכנתי במיוחד עבורך?..."

רבי משה הביט בשעון ובמגש העוגות שעל השולחן, ומלחמה התחוללה בלבו. מצד אחד, הוא יכול בהחלט להסתדר בלי העוגות הללו, וסדר יומו המוקפד זועק לו להמשיך ליעד הבא, כי הוא ממחר. מצד שני, הרי אמו עומדת לפניו ומבקשת שיטעם מהעוגות, הוא יודע שהדבר ישמח את ליבה אם יתעכב עוד קצת, יטעם משהו, וגם יחמיא לה על העוגות הנפלאות. מה עושים עכשיו?...

חולפות שניה או שתיים של התלבטות, ואז מכריע רבי משה בגבורה: כבוד אמו עדיף! סדר היום יכול להמתין, המשימות הדחופות לא בוערות לעכשיו, הכל יכול לחכות. כעת הוא בבית אמו ומרוכז בתפקידו האחד והיחיד: לכבד את אמו! שניה לאחר קבלת ההחלטה, נשמע לפתע קול פיצוץ עז, שהחריד את השכונה כולה - - - בוסססס! פגז ענק והרסני, נחת על מפתן דלת בית הוריו, בקול רעש עוצמתי ומחריד. ענן אבק היתמר צמוד לדלת הבית, ור' משה ואמו נפלו המומים, כמאובנים, על מקומם.

רק אחרי כמה רגעי התאוששות הצליח רבי משה לקום מהכסא, ולצאת לבחון את מימדי ההרס... הוא מביט החוצה, ומגלה כי גרם המדרגות בו היה אמור לרדת באותן שניות גורליות - התפרק לרסיסים, נהרס ונחרב עד היסוד. שיירי הפגז עוד העלו עשן סמיך, רסיסיו התפזרו לכל עבר. "נס!" - שאג ר' משה בהודאה עמוקה לבורא עולם, "נס שלא יאומן!"

בברכת התורה רוץ ברינה

"לְאָדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לְעִילוי נִשְׁמַת מו"ר אבי : יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף

מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף : דינה בת שרה

נפתלי בן רוזה : סמי בן שמחה : גורלי בן שמחה

שלמה בן זוהרה : יוסף חיים בן לאה : יהודה בן טובה

סלמן בן חבו דוד : יעקב בן סאלם : חיים בן אסתר

אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם : רוני בן עזיזה

אפרים בן ציון ורבקה : עופר בן יחיא : סמי בן חנה

משה אהרן בן מאיר יצחק : חנינה בת כמיסה : מאיר בן שמחה : יוסף בן סולטנה

מינה בת מרדכי שמואל : יפה נדרה בת נעימה : ג'וליה חיה בת גריסה

מרים בת עזיזה : נוראני בת מרים ורבי : כתון בת חביבה : האובה (דייזי) בת טובה

שמחה בת סרח : חיה בת יוסף : רחל בת חנה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה : אליעד יעקב בן פאולה

ציווג הגון - זהבה בת אטו : ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther)

רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: הדס-הודיה בת פאולה: אלקנה רחמים בן איריס

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסנה שליט"א
אברהם בן חנה : יעקב ישראל בן גלית
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה
דוד בן שמחה : מנחם בן עליזה: איתן חיים בן שלומית
פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה : גלית בת רות
מרים קרן בת רבקה : אילה לאה בת ציפורה
שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה
אברהם בן אנט : פיבי בת חביבה בן חמו
אריאל בן אביגיל : שושנה בת שדרה
רחל בת נארה : חות בת לינה : מרית בת רחל

לזרע של קיימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה : לאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה : שירה בת ששנה
מיטל בת לולו : ליאת בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל
יובל בן שלומית
רחל בת חיה
עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לייכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון